

SUBSTANTIV

4

Set strek under alle substantiva under. Skal det vere stor eller liten forbokstav?

Eg kjenner ei kvinne. Ho heiter Carmen og kjem frå Cuba. På Cuba budde ho i hovudstaden, Havanna. Ho kom til Noreg i juni 2004. Det var ein tysdag morgon. Ho hugsar det godt. Ho kom saman med dei to borna sine. No bur ho på Flø i Ulstein.

5

Set inn *ei, ein* eller *eit*.

Hei! Eg heiter Arne. Eg er gift med Carmen. Ho har ein son, og ei dotter. Sonen heiter Leo, og dottera heiter Luisa. Dei kjem frå eit land i Latin-Amerika som heiter Cuba. På Cuba budde dei i Havanna. Havanna er ein stor by. Carmen arbeidde på eit sjukehus i sentrum. Leo gjekk på ein stor barneskule utanfor byen, men Luisa gjekk på ein vidaregåande skule inne i byen.

I Noreg bur vi i ei lita bygd. Vi bur i eit gult hus. Det ligg utanfor sentrum. No er eg i ein fin blomebutikk. Eg skal kjøpe ein stor blomebukett til kona mi, Carmen. Ho blir 40 år i dag. Barna har laga ei fin gåve til Carmen. Vi skal feire dagen saman med vener. Carmen har laga ei god kake.

7

Set inn substantiv i fleirtal.

eit språk	Han kan snakke tre <u>språk</u> .
ein gut	Han har to <u>gutar</u> .
ei jente	Det er tre <u>jenter</u> i familien vår.
ein iranar	Det bur tre <u>iranarar</u> i huset.
eit hus	Ho eig mange <u>hus</u> .
ein elev	Det er mange <u>eleva</u> r på skulen.
ei krone	Norskboka kostar hundre <u>kroner</u> .
ei datamaskin	Eg har kjøpt meg to nye <u>datamaskiner</u> .
eit land	Elevane kjem frå mange <u>land</u> .

ein flyktning	Fire nye <u>flyktningar</u> skal flytte til bygda vår.
ein asylsøkjjar	Vi har to <u>asylsøkjarar</u> i klassa vår.
ei kake	Arne baker tre store <u>kaker</u> .
eit troll	I skogen bur det mange <u>troll</u> .

8

Det er tre iranarar, to irakarar, fire afghanarar, to somaliarar, tre tyskarar og fem thailendarar i klassa.

9

Eintal eller fleirtal? Set inn rett form av substantiva.

jente	Ei <u>jente</u> frå Cuba og mange <u>jenter</u> frå Russland skal gå på kurs.
krone	Ho har berre ei <u>krone</u> , men sjokoladen kostar ti <u>kroner</u> .
land	Nokre <u>land</u> har mange store byar, men i eit <u>land</u> i Europa, Island, er det berre små byar.
gut	Mange <u>gutar</u> liker å spele fotball. Men eg kjenner ein <u>gut</u> frå Volda. Han liker handball best.
eple	Eit raudt <u>eple</u> og mange grønne <u>eple</u> ligg på fatet.
mobltelefon	Eg har kjøpt ein ny <u>mobltelefon</u> . Per har mange <u>mobltelefonar</u> .
seng	Det stod ei <u>seng</u> på det eine rommet. På det andre rommet stod det mange <u>senger</u> .
bygd	Ei <u>bygd</u> er oftast mindre enn ein by. Men nokre <u>bygder</u> er store.
elev	Ein <u>elev</u> må gjere lekser kvar dag. Det må alle <u>elear</u> .
hus	Mange <u>hus</u> er kvite, men eitt <u>hus</u> er raudt.
dyr	Det finst mange ville <u>dyr</u> i Noreg, men her i Ørsta har eg sett berre eitt vilt <u>dyr</u> .

10

Kva heiter dei utheva orda i eintal?	Artikkel	Substantiv
Det ligg mange båtar i hamna.	Ein	båt
Ser du mange gutar her?	Ein	gut
Det er mange høge fjell på Vestlandet.	Eit	fjell
Vi må ha fleire teppe i stova.	Eit	teppe

Ho kjøpte to kåper på sal.	Ei	kåpe
Familien har berre to senger .	Ei	seng
Leo knuste tre glas .	Eit	glas
Vi treng fleire oppgåver .	Ei	oppgåve
Det er to tyskarar i klassa.	Ein	tyskar

11

Set inn substantiv i bestemt form eintal.

eit viskelêr	Kan eg låne <u>viskelêret</u> ditt?
ei norskbok	Kven har gløymt <u>norskboka</u> si?
ein vikar	I dag kjem den nye <u>vikaren</u> .
ei tavle	Læraren skriv mykje på <u>tavla</u> .
eit krit	Læraren finn ikkje <u>kritet</u> .
ein penn	Denne <u>pennen</u> er min.
ein lærar	I dag er <u>læraren</u> sjuk.
ei dør	Kan du late att <u>dører</u> ?
eit bibliotek	Elevane skal gå på <u>biblioteket</u> og låne bøker.
ein pause	I <u>pausen</u> snakka elevane berre norsk.
ein pult	Per sit ved <u>pulten</u> sin og les i norskboka.
eit bilete	På veggen heng <u>biletet</u> av klassa.
ei lampe	<u>Lampa</u> står på bordet.

12

Gjenta setningane med substantivet i bestemt form fleirtal.

Studenten kjem frå Cuba. Studentane kjem frå Cuba.
 Læraren underviser i norsk. Lærarane underviser i norsk.
 Kan du lukke vindaug? Kan du lukke vindauga?
 Jenta liker å sparke fotball. Jentene liker å sparke fotball.
 Dette er veninna til Luisa. Dette er veninnene til Luisa.

13

Gjer om substantiva til bestemt form eintal eller bestemt form fleirtal.

ei adresse Skriv adressa di her!

adresser	Læraren vil ha alle <u>adressene</u> .
ei lekse	Kva er <u>leksa</u> til i morgon?
lekser	Luisa vil gjere <u>leksene</u> i helga.
ein elev	<u>Eleven</u> synest norsk er eit enkelt språk.
elevar	Vi har snakka med mange av <u>elevane</u> .
ein lærar	Eleven fekk hjelp av <u>læraren</u> .
lærarar	Nokre av <u>lærarane</u> hjelper oss med leksene.
eit hus	<u>Huset</u> er gult med kvite vindauge.
hus	Alle <u>husa</u> i gata vår er brune og raude.

14

Set inn desse orda i bestemt form: hage, konge, lærar, skule

Skal vi på skulen i morgon? Vi må spørje læraren.

Kven er det som bur på slottet i Oslo? Det er kongen.

Alle barn mellom seks og femten år må gå på skulen.

Det er fint og varmt ute i dag. Skal vi ete i hagen?

15

Set inn substantiv som passar i rett form.

Det kom ein ny elev i klassa i dag. Eleven heiter Luisa. Ho er frå Cuba. Det er tre elevar frå Spania i klassa. Elevane frå Spania må kjøpe bøker. Bøkene er på norsk. Dei må kjøpe bøkene i ein bokhandel. Bokhandelen i Ålesund ligg i sentrum.

16

Set inn substantiva i rett form: ein hund, ein katt, eit hus, ein gut

Ein sint hund sprang etter ein liten katt. Men katten sprang svært fort, så hunden nådde han ikkje. Katten fekk tid til å gøyme seg i eit hus. I huset budde det ein gut. Guten stengde døra, og hunden stod igjen ute.

17

Set inn substantiva i rett form.

sykkel Er dette din eller min sykkel? Nei, dette er ikkje sykkelen min.

Eg trur det er Leos sykkel.

eple	Eg kjøpte mange <u>eple</u> i butikken. Men nokre av <u>epla</u> var sure.
jente	Fem av <u>jentene</u> i klassa mi liker å danse. Men nokre <u>jenter</u> liker ikkje å danse.
kone	Du må helse på <u>kona</u> mi. Mi <u>kone</u> heiter Carmen.
mann	Arne er <u>mannen</u> til Carmen. Carmen seier: " <u>Mannen</u> til Irina kjem frå Russland, men min <u>mann</u> kjem frå Noreg."

18

Set inn substantiva i rett form: (1) = eit troll (2) = eit fjell

Trolla som kunne teie.

Det var ein gong tre troll. Dei budde på kvart sitt fjell. Trolla var så gamle at det grodde mose og voks skog på dei. Ein dag vart det ein del ståk og bråk på fjellet. "Kva er det?", sa det eine trollet. Så gjekk det hundre år. "Det var ein katt som mjaua", sa det andre trollet. Så gjekk det hundre år til. "Blir det for mykje snakk her, så flyttar eg!", sa det tredje trollet.

19

Set inn substantiva i rett form fleirtal.

bok	Luisa har tre <u>bøker</u> .
hand	Dei vaska <u>hendene</u> sine før dei åt.
dotter	Mohammed og Fatima har fire <u>døtrer</u> .
mor	<u>Mødrene</u> til jentene i klassa skal ta med kaffi.
ting	Kvar er alle <u>tinga</u> mine?
son	Kor mange <u>søner</u> har du?
far	Alle <u>fedrane</u> til gutane i klassa skal ta med kake.
bror	Kven av <u>brørne</u> dine heiter Per?
fot	Carmen har vondt i <u>føtene</u> sine.

20

Set inn substantiva i rett form.

bok	Eg finn ikkje <u>boka</u> mi.
	Her er <u>bøkene</u> dine.
	Leo har mange fine <u>bøker</u> .

Eg fann alle bøkene som eg likte.

jente Luisa er ei jente på 17 år.
Det er elleve jenter i klassa vår.
Nokre av jentene snakkar spansk.

bror Per har ein bror. Han heiter Pål.
Kari har tre brør.
Eg har alltid ynskt meg ein bror.
Pablo liker å leike med brørne sine.
Broren til Per er tre år.

bilete Carmen har mange fine bilete frå heimlandet.
Liker du å sjå på bilete?
Kva for nokre bilete er dine?
Fotografen tok bilete av klassa vår.

hand Er det vanskeleg å teikne ei hand?
Du må ha begge hendene på rattet når du køyrer.
Du må ha ei av hendene på ryggen!
Ho tok han i handa og helsa på han.

dotter Er det di dotter?
Nei, døtrene mine er heime.
Eg kjenner ei kvinne som har fire døtrer.
Den yngste dottera hennar heiter Maria.

son Sønene mine skal reise til utlandet på ferie.
Den eldste sonen hennar skal bli prest.
Irina har tre vaksne søner og ein son som berre er fem år.

far Faren til Carmen bur på Cuba.
Ho har ein far som er veldig snill.
Alle barna skreiv farsdagskort til fedrane sine.

Nokre fedrar er altfor snille med sønene sine.

21

Set inn mengdeorda *mykje* eller *mange*, *lite* eller *få*.

Leo synest det er mykje snø i Noreg, men det er også mange solskinsdagar.

På Cuba er det lite snø, og det er få regnvêrsdagar.

Spania eksporterer mykje vin. Mange av vinflaskene var knuste då dei kom fram.

Han et ikkje mykje graut. I staden et han mange brødsiver.

Det er mykje hat i verda. Likevel er det mange glade menneske. Det var mykje kaffi igjen på traktaren, så dei selde mange koppar kaffi etter lunsj.

23

Kven er dei? Finn eit substantiv som passar.

Ibrahim har flykta frå Irak. Han er flyktning.

Kari baker og sel brød og kaker. Ho er bakar.

Per reparerer bilar. Han er mekanikar.

Bestefar har slutta å arbeide. Han er pensjonist.

Maria arbeider i ei avis. Ho er journalist.

Liv og Bente arbeider på ein skule. Dei er lærarar.

Vi studerer norsk. Vi er studentar.

Barna til Carmen går på skule. Dei er elevar.

Pablo og Anne arbeider på kafé. Dei er servitørar.

Fatima og Ola arbeider i butikk. Dei er ekspeditørar.

Carmen har studert medisin. Ho er lege.

24

Set inn orda med eller utan artikkel.

student Broren min er student.

Korleis er det på universitetet? Eg veit ikkje. Du må spørje ein student.

Ho liker livet som student.

bonde	Eg kjenner <u>ein bonde</u> som har mange kyr. Han har vore <u>bonde</u> i 20 år.
nordmann	Per Olsen er <u>nordmann</u> . Den beste kameraten min er <u>nordmann</u> . Når er nasjonaldagen i Noreg? Det må <u>ein nordmann</u> vite.
muslim	<u>Ein muslim</u> drikk sjeldan alkohol. Ibrahim er frå Irak. Han er <u>muslim</u> . Veit du om Fatima er <u>muslim</u> ?

25

Lag samansette substantiv der det eine ordet er:

rom soverom, romskip, leikerom, baderom, hotellrom, verdsrom, pusterom etc.

bok bokskap, bokhylle, lommebok, skrivebok, lesebok, kladdebok, norskbok etc.

pause røykpause, lunsjpause, pustepause etc.

ball fotball, handball, volleyball, basketball, raspeball, potetball etc.

26

Set inn samansette substantiv som passar til forklaringane.

Skinnjakke er ei jakke av skinn.

Gulrotkake er ei kake med gulrot i.

Skrivebok er ei bok til å skrive i.

Eplejus er jus laga av eple.

Leverpostei er postei laga av lever.

Vinterkle/vinterklede er kle/klede til bruk om vinteren.

Skulesekk er ein sekk til å bruke på skulen.

Norskkurs er eit kurs i norsk.

Engelskundervisning er undervisning i engelsk.

Heimearbeid er arbeid som ein gjer heime.

Matbutikk er ein butikk der du kan kjøpe mat.

Mormor er mor til mor di.

27

Set inn samansette substantiv som passar til forklaringane.Ei bokhylle er ei hylle til å ha bøker i.Ein bilmekanikar er ein mekanikar som reparerer bilar.Ein potetsalat er ein salat laga av poteter.Vaksenopplæring er opplæring for vaksne.

28

Set saman ord frå kvar gruppe. Bruk s for å binde saman orda:ungdom plass ungdomsskulearbeid skule arbeidsplassbomull aktivitet bomullsgenserfritid genser fritidsaktivitet**Set saman ord frå kvar gruppe. Bruk e for å binde saman orda:**lån fest lånekortkatt skule kattematbarn mat barneskule, barnesykkel, barnefest, barnematgut kort gutesykkel, gutefest, guteskulejul sykkel julefest, julemat, julekort

29

Kva tyder orda? Set strek mellom dei samansette orda:**Skulefritidsordning: skule | fritid | s | ordning**

Arbeidar | partiet prøve | rom

mor | s | mål | s | undervisning midnatt | s | sol

samfunn | s | kunnskap familie | bilete

telefon | rekning kommune | politikk

språk | historie debatt | program

transport middel	minoritet s elevar
lokal avis	sysken barn
sjuke heim s pasientar	fast lege ordning
opphald s løyve	heim land
introduksjon s program	asyl søkjar
barn e rom	spansk kurs

30

Vel mellom desse orda, og lag samansette substantiv. Det er fleire ord du kan velje mellom: *fjell, rygg, kjøpe, bomull, ull, skinn, dun, silke, barn, sommar, vinter, gym, sykkel og bursdag*

I går var det sal på eit kjøpesenter i byen. Eg kjøpte nye gymsko, ullue, ryggsekk, skinnhanskar, bomullsgenser, ei dunjakke og eit silkesjal. Til slutt kjøpte eg ein barnesykkel. Den skal Per få. Han skal ha bursdagsselskap i morgon.

PS! Det er fleire alternativ t.d. vintersko, sommarsko etc.

31

Fullfør setningane under.

Arne køyrer bil. Det er Arnes bil.

Carmen bur i eit hus. Det er Carmens hus.

Jenta har ein fin sykkel. Det er jenta sin sykkel.

Alle mødrene har mange barn. Det er mødrene sine barn.

Noreg har ein hovudstad som heiter Oslo. Det er Noregs hovudstad.

Mads har mange bøker. Det er Mads` bøker.

Sveits har mange bankar. Det er Sveits` bankar.

Guten har ein stor fotball. Det er guten sin fotball.

32

**Fullfør setningane under. Bruk preposisjonar eller eigedomspronomen.
Arne køyrer bil. Det er bilen til Arne.**

Carmen bur i eit hus. Det er huset til Carmen.

Noreg har eit folketal på 4,7 millionar. Det er folketalet i Noreg.

Mads har mange bøker. Det er bøkene til Mads.

Sveits har mange bankar. Det er bankane i Sveits.

33

Bruk *Nynorskordboka nob-ordbok.uio.no* på Internett og finn ut korleis du bøyer substantiva *veninne, menn, husa, netter, brør, barn, dottera, finger, skjema, ei mor, fedrane, eplet*. Set dei inn i tabellen.

Eintal		Fleirtal	
ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
Ei veninne	veninna	veninner	veninnene
Ein mann	mannen	menn	mennene
Eit hus	huset	hus	husa
Ei natt	natta	netter	nettene
Ein bror	broren	brør	brørne
Eit barn	barnet	barn	barna
Ei dotter	dottera	døtrer	døtrene
Ein finger	fingeren	fingerar	fingerane
Eit skjema	skjemaet	skjema	skjemaa
Ei mor	mora	mødrer	mødrene
Ein far	faren	fedrar	fedrane
Eit eple	eplet	eple	epla